

Abstrakt

mgr Krzysztof Turek

tytuł rozprawy doktorskiej: Problem uzgodnienia ekonomii dobrobytu z ekonomią behawioralną w ujęciu historyczno-metodologicznym

Rozprawa doktorska analizuje „problem uzgodnienia”, czyli sprzeczność między założeniami ekonomii dobrobytu a odkryciami ekonomii behawioralnej. Konflikt ten wynika z faktu, że ustalenia behawioralne podważają kluczowe dla tzw. nowej ekonomii dobrobytu założenie o racjonalności i spójności ludzkich preferencji, które miały być obserwowalne w wyborach. Celem pracy jest analiza i systematyzacja współczesnej debaty na ten temat poprzez osadzenie jej w szerszym, historyczno-metodologicznym kontekście.

W pracy przedstawiono i poddano krytycznej analizie cztery główne stanowiska w debacie: behawioralną ekonomię dobrobytu, koncepcję szans jako wzajemnych korzyści (R. Sugden), podejście instrumentalistyczne oraz podejście tożsamościowe. Kluczowym narzędziem analitycznym jest autorska rekonstrukcja historycznej debaty na temat relacji między ekonomią pozytywną, normatywną a sztuką ekonomii. Na tej podstawie zidentyfikowano trzy odmienne tradycje metodologiczne: nominalizm metodologiczny (J.S. Mill/J.N. Keynes), realizm pragmatyczny (A. Marshall/A.C. Pigou) oraz fizykalizm pozytywistyczny (L. Walras/V. Pareto).

Rozprawa dowodzi, że „problem uzgodnienia” jest wynikiem wpływu tradycji fizykalizmu pozytywistycznego na ekonomię dobrobytu. W ramach tej tradycji dążono do stworzenia teorii dobrobytu wolnej od sądów etycznych, uprawianej na wzór nauk przyrodniczych. W ramach pozostałych tradycji metodologicznych problem ten nie występuje w tak ostrej formie lub nie pojawia się wcale. Praca wykazuje, że powstanie problemu uzgodnienia jest kolejnym argumentem, pokazującym, że metodologia fizykalizmu pozytywistycznego jest nieodpowiednia dla celów, jakie stawia sobie ekonomia dobrobytu.

W konkluzji autor argumentuje, że najbardziej spójne ramy dla integracji dorobku ekonomii behawioralnej z ekonomią dobrobytu oferuje perspektywa realizmu pragmatycznego. W tym ujęciu „problem uzgodnienia” nie jest postrzegany jako kryzys teoretyczny, lecz jako naturalny i pożądaný proces adaptacji ekonomii jako nauki praktycznej, która w odpowiedzi na nową wiedzę empiryczną musi rewidować swoje kryteria normatywne i rekomendacje.